

Warszawa, dnia 13 lipca 2022 r.

Stanowisko

Komisji Etyki i Wykonywania Zawodu Krajowej Rady Radców Prawnych dotyczące tajemnicy zawodowej radcy prawnego w aspekcie likwidacji spółki komandytowej z udziałem radcy prawnego, której jedynym przedmiotem działalności było świadczenie pomocy prawnej.

1. Przedmiot sprawy

1. 1. W dniu 15 czerwca 2022r. do Komisji Etyki i Wykonywania Zawodu Krajowej Rady Radców Prawnych (zwana „Komisją”) skierowana została prośba radcy prawnego A. L. (zwany „Wnioskodawcą”), będącego współnikiem spółki komandytowej pod firmą Kancelaria Prawnicza L. A. K. L. spółka komandytowa w likwidacji z siedzibą w B. (zwana „Spółką”), o dokonanie przez Komisję interpretacji w kwestiach etycznych, w sprawie dotyczącej obowiązku zachowania tajemnicy zawodowej radcy prawnego, poprzez udzielenie odpowiedzi w następujących sprawach budzących wątpliwość radcy prawnego:

- czy wnioskodawca może wyrazić zgodę na udostępnienie dokumentów objętych tajemnicą zawodową osobie trzeciej lub współnikowi i utratę nad nimi kontroli i zwolni to radcę prawnego z odpowiedzialności prawnej i dyscyplinarnej, a w razie udzielenia odpowiedzi pozytywnej wskazanie, jakie konkretnie warunki muszą być spełnione przez tego współnika lub osobę trzecią, by zgoda wnioskodawcy nie była uznana za przewinienie dyscyplinarne i zwalniała radcę prawnego z odpowiedzialności, także na przyszłość,

- czy w sytuacji likwidacji Spółki, wnioskodawca może przyjąć dyspozycję klienta, by należące do niej akta wydać osobie trzeciej i czy zwalnia to jej współników - radców prawnych z obowiązków przewidzianych w Kodeksie Etyki Radcy Prawnego.

Przedstawiając własne stanowisko w sprawie Wnioskodawca wskazał, że Spółka jest zobowiązana do zachowania tajemnicy zawodowej (kancelaria prawnicza prowadzona przez radców prawnych), oraz że w Jego ocenie działanie takie byłoby niezgodne z zasadami etyki,

szczególnie wobec braku wspólnego stanowiska wspólników - radców prawnych, co do skuteczności dyspozycji klienta, by akta wydać osobie trzeciej. Wyzbywając się akt, radca prawny nie miałby już możliwości ustosunkowywania się do ew. roszczeń, jakie klient mógłby zgłaszać wobec likwidowanej Spółki, oraz wobec radcy prawnego - majątkowo odpowiedzialnego komplementariusza. Dotyczy to także roszczeń z tytułu usług wykonanych faktycznie przez pracowników, współpracowników, czy też pozostałych wspólników.

1.2. Radca prawny wskazał również, że pozostali wspólnicy Spółki nie dają gwarancji i zapewnienia przestrzegania ciężących na radcy prawnym (Wnioskodawcy) obowiązków wynikających z przepisów art. 9, art. 15 ust. 1 i ust.2, art. 16, art. 17, art. 19, art. 23, art. 46 KERP. Pytający wskazał, że pozostali wspólnicy Spółki chcą, by informacje objęte tajemnicą zawodową (w tym korespondencja/dokumentacja) nie tylko zostały im powierzone, lecz dążą do tego, by wykorzystywała je osoba trzecia tj. ich nowa spółka partnerska i to dla działalności komercyjnej, w której korzystają z pomocy także nowych osób, nieznanych Wnioskodawcy, których to osób nie może darzyć zaufaniem, jak i czynić z nich depozytariuszy ciężącego na radcy prawnym obowiązku zachowania tajemnicy zawodowej. Wnioskodawca postrzega tę sytuację jako wysoce ryzykowną. Uważa, że wyrażając zgodę utraci jakkolwiek realną kontrolę nad dokumentami (papierowymi i elektronicznymi). Nie posiada wiedzy, kto w tej spółce partnerskiej będzie miał dostęp do akt (osoby trzecie, nie tylko prawnicy podlegający odpowiedzialności dyscyplinarnej) i nie wie również, w jaki sposób będą one wykorzystywane i zabezpieczone. Nie chciałby także, by w wyniku powyższych okoliczności klienci likwidowanej Spółki występowali wobec Niego z zarzutem naruszenia tajemnicy zawodowej, czy też danych osobowych.

Wnioskodawca wskazał, że jeżeli w ocenie Komisji, może skutecznie wyrazić zgodę na udostępnienie dokumentów (papierowych i elektronicznych, w tym danych wrażliwych) objętych tajemnicą zawodową osobie trzeciej lub wspólnikowi i utratę nad nimi kontroli, i zwolni Go to z odpowiedzialności prawnej i dyscyplinarnej, to wnioskuje o wskazanie, jakie konkretne warunki muszą być spełnione przez tego wspólnika lub osobę trzecią, by zgoda Wnioskującego nie była uznana za przewinienie dyscyplinarne i zwalniała radcę prawnego z odpowiedzialności, także na przyszłość.

1.3. Z informacji przekazanych przez Wnioskodawcę wynika, że Spółka trudniąca się świadczeniem pomocy prawnej, doradzała klientom, reprezentowała klientów

w postępowaniach sądowych (liczba czynnych spraw wynosiła ok. 100). Wspólnicy oraz osoby zatrudnione w Spółce wspólnie prowadzili akta ok. 600 klientów objęte tajemnicą zawodową (w których zawarte są także dane wrażliwe tj. dane osobowe, poufna korespondencja z klientami). Akta Spółki obejmują dokumenty bieżące oraz archiwa, także dyski i serwery. Spółka posiada oprogramowanie do prowadzenia kancelarii obejmujące dane klientów i wykonywanych dla nich prac.

1.4. Wnioskodawca wskazał, że stroną umów z klientami jest wyłącznie likwidowana Spółka i to ona jest właścicielem dokumentów, archiwów, oprogramowania itp. Sprawę jednoznacznie uregulowano w ogólnych warunkach umów. Także Spółka jest depozytariuszem tajemnicy. Oczywiście, dodatkowo obowiązek zachowania tajemnicy zawodowej ciąży na jej wspólnikach - radcach prawnych. Od 01 lutego 2022 r. rozpoczął się proces likwidacji Spółki. Likwidatorem jest spółka z o.o.

1.5. Wnioskujący wskazał także, że w pełni respektując zasady przewidziane w KERP w Jego ocenie dopuszczalne jest w tej sytuacji złożenie akt i dokumentów objętych tajemnicą zawodową wyłącznie u wyspecjalizowanego podmiotu zajmującego się prowadzeniem archiwów, który samodzielnie i profesjonalnie zapewnia przestrzeganie koniecznej tajemnicy, a poprzez dopuszczenie do tych archiwów wyłącznie wspólników likwidowanej spółki - tajemnica zawodowa zostaje w pełni zabezpieczona z poszanowaniem praw klientów i zasad etyki. Wyraził też pogląd, że jako radca prawny - komplementariusz nie może także stosować się do ewentualnych dyspozycji klienta, by akta stanowiące majątek kancelarii i objęte tajemnicą przekazywać osobie trzeciej (nie dotyczy to oryginałów dokumentów przekazanych przez samego klienta i pism procesowych), gdyż stanowiłoby to naruszenie obowiązku zachowania tajemnicy zawodowej. Wnioskodawca spodziewa się jednak, że może otrzymać propozycję, by dane objęte tajemnicą zawodową, zgromadzone i utrwalone zarówno w formie papierowej (akta, archiwa), jak i elektronicznej (dane na nośnikach cyfrowych lub w chmurze na oprogramowaniu dedykowanym Spółce) zostały wydane wspólnikowi lub osobie trzeciej, co wymaga Jego zgody.

2. Źródła prawa i materiały wykorzystane do zajęcia stanowiska

2.1. Dla przedstawienia stanowiska Komisji w sprawie oparto się na następujących przepisach prawa i materiałach:

- 1) ustawie z dnia 6 lipca 1982r. o radcach prawnych (Dz.U. z 2022 r. poz. 1166 zwanej „ustawą” lub „u.r.p.”) - art. 3 ust. 3 - 5 u.r.p.,
- 2) Kodeksie Etyki Radcy Prawnego - Uchwała Nr 3/2014 Nadzwyczajnego Krajowego Zjazdu Radców Prawnych z dnia 22 listopada 2014r. w sprawie Kodeksu Etyki Radcy Prawnego, zwanego „Kodeksem Etyki” lub „KERP” - art. 15, art. 16, art. 7, art. 22, art. 23 KERP,
- 3) Regulaminie wykonywania zawodu radcy prawnego – Uchwała Nr 94/IX/2015 Krajowej Rady Radców Prawnych z dnia 13 czerwca 2015r. w sprawie Regulaminu wykonywania zawodu radcy prawnego zwanego dalej „Regulaminem” lub „RWZRP” – § 5 ust. 1, § 6, § 10, § 15 ust. 2, § 17 RWZRP, Załącznik do RWZRP,
- 4) ustawie z dnia 15 września 2000 r. - Kodeks Spółek Handlowych ze zm. zwana dalej „k.s.h.”) - art. 84 § 3, 4 w zw. z art. 103 § 1 k.s.h.,
- 5) Ustawie o radcach prawnych. Komentarzu pod red. T. Schefflera, wyd. 2, Warszawa 2022, Legalis.

2.2. Komisja nie ocenia stanu faktycznego w sprawie ani wyrażonych w zapytaniu wątpliwości Wnioskodawcy, co do postawy etycznej współników Spółki. Stanowisko Komisji uwzględnia przedstawione przez Wnioskodawcę stanowisko odnoszące się do kwestii stanowiących tło dla rozważań związanych z tajemnicą zawodową w zakresie niezbędnym dla przedstawienia poniższej interpretacji.

3. Analiza zagadnienia

3.1. Komisja zwraca uwagę, że wyrażała stanowiska w sprawach dotyczących tajemnicy zawodowej, np. w stanowiskach Komisji z dnia 22 marca 2021r., 10 maja 2019r., 29 czerwca 2018r., 20 lutego 2017r. (publikowane). Od tego czasu stan prawny dotyczący tajemnicy zawodowej, jej istoty oraz normatywnych podstaw nie uległ zmianie. Mając to na względzie, celem uniknięcia zbędnych powtórzeń Komisja wskazuje jedynie na poniższe najistotniejsze elementy stanu prawnego wynikającego z przepisów ustawy o radcach prawnych oraz

postanowień KERP i postanowień RWZRP, które powinny zostać uwzględnione przez Wnioskodawcę.

3.2. Zawód radcy prawnego jest zawodem zaufania publicznego wykonywanym w granicach interesu publicznego i dla jego ochrony (art. 17 ust. 1 Konstytucji RP). Cechą konstytutywną zawodu zaufania publicznego jest dostęp do osobistych i prywatnych spraw osób, przy wykonywaniu zawodowych czynności, niezbędny dla możliwości efektywnego wykonywania zawodu – świadczenia pomocy prawnej dla klienta. Z tym wiąże się tajemnica zawodowa i obowiązek jej zachowania.

3.3. Obowiązek zachowania w tajemnicy zawodowej radcy prawnego jest **obowiązkiem ustawowym, nieograniczonym w czasie**. Radca prawny nie może być zwolniony z obowiązku zachowania tajemnicy zawodowej co do faktów, o których dowiedział się udzielając pomocy prawnej lub prowadząc sprawę. Wyjątki od obowiązku określone są w szczególności¹ przepisami art. 3 ust. 6 u.r.p. Przedstawione przez Wnioskodawcę okoliczności stanu faktycznego wskazują, iż sprawa nie podlega żadnemu z ustawowych wyjątków.

3.4. Nakaz zachowania tajemnicy zawodowej jest fundamentalnym obowiązkiem radcy prawnego, bez niego nie można mówić o wykonywaniu zawodu zaufania publicznego albowiem nie można zbudować zaufania pomiędzy radcą prawnym a klientem. Klient musi mieć pewność, że informacje przekazane radcy prawnemu są objęte tajemnicą zawodową. Rolą radcy prawnego jest zachowanie tej tajemnicy. Celem obowiązku zachowania w tajemnicy przez radcę prawnego informacji dotyczących klienta i jego spraw jest ochrona interesów klientów (zob. L. Korczak [w:] Ustawa o radcach prawnych. Komentarz, red. T. Scheffler, wyd. 2, Warszawa 2022, Legalis, komentarz do art. 3 teza 8 *in fine*).

3.5. Wśród norm etycznych i podstawowych zasad wykonywania zawodu radcy prawnego, obowiązek dochowania tajemnicy zawodowej stanowi podstawowy obowiązek etyczny radcy prawnego. Stanowi podstawę zaufania klienta i jest gwarancją praw i wolności (art. 9 KERP).

3.6. Nie ulega wątpliwości, iż w świetle treści przepisów art. 3 ust. 3-5 radca prawny jest obowiązany zachować w tajemnicy wszystko, o czym dowiedział się w związku z udzieleniem pomocy prawnej, przy czym obowiązek zachowania tajemnicy zawodowej nie

¹ Wśród innych wskazać należy przepisy dotyczące wizytacji, czy likwidacji szkód z OC radcy prawnego, które uznawane są za wyjątki pomimo ich niewymienienia w art. 3 ust. 6 u.r.p.

może być ograniczony w czasie i nie może być zwolniony z obowiązku zachowania tajemnicy zawodowej co do faktów, o których dowiedział się udzielając pomocy prawnej lub prowadząc sprawę.

3.7. W podobnym i jednoznacznym tonie zasady związane z powinnością zachowania przez radcę prawnego tajemnicy zawodowej statuuja postanowienia Kodeksu Etyki Radcy Prawnego w Rozdziale 2. Zgodnie z postanowieniem art. 15 ust. 1 KERP radca prawny jest obowiązany zachować w tajemnicy wszystkie informacje dotyczące klienta i jego spraw, ujawnione przez klienta bądź uzyskane w inny sposób w związku z wykonywaniem przez niego jakichkolwiek czynności zawodowych, niezależnie od źródła tych informacji oraz formy i sposobu ich utrwalenia (tajemnica zawodowa).

3.8. W oparciu o postanowienia art. 15 KERP wskazać należy za L. Korczakiem, że **za objęte tajemnicą zawodową uznaje się:**

(1) informacje, w tym dokumenty ujawnione przez klienta w związku z wykonywaniem obowiązków zawodowych;

(2) informacje uzyskane w inny sposób w związku z wykonywaniem obowiązków zawodowych;

(3) dokumenty sporządzone przez radcę prawnego dla celów świadczenia pomocy prawnej;

(4) korespondencję z klientem, powstałą dla celów świadczenia pomocy prawnej (zob. L. Korczak [w:] Ustawa o radcach prawnych. Komentarz, red. T. Scheffler, wyd. 2, Warszawa 2022, Legalis, komentarz do art. 3 teza 13).

Komisja zwraca uwagę, że (5) w katalogu informacji objętych tajemnicą zawodową mieszczą się, znajdujące się z zasobach Spółki, akta spraw, akta klientów w tym zestawienie czynności prowadzonych na rzecz klientów jak i daty czynności i nazwy klientów. Wprawdzie z Regulaminu wynika, iż w przypadku wykonywania zawodu w spółce prawniczej, ta spółka oraz radcy prawni świadczący pomoc prawną w jej ramach powinni uzgodnić zasady świadczenia pomocy prawnej (§ 16 RWZRP), lecz w przypadku rejestru klientów i spraw, prowadzonego spółce prawniczej, rejestr ten jest dostępny dla wspólnie wykonujących zawód w ramach takiej spółki prawniczej.

3.9. Przedmiot tajemnicy zawodowej podlega ochronie niezależnie od formy informacji. Tajemnicą objęte są informacje niezależnie od formy, w której została przekazana (np. ustnej, dokumentowej, czy elektronicznej na płycie CD, DVD, pendrivie, w tzw. chmurze) oraz niezależnie od nośnika tej informacji (np. papierowej, elektronicznej np. na płycie CD, DVD, pendrivie, w tzw. chmurze). To na radcy prawnym ciąży obowiązek zabezpieczenia wszelkich informacji objętych tajemnicą zawodową niezależnie od formy i sposobu ich utrwalenia lub gromadzenia.

3.10. W szczególności, co jest wymogiem etycznym, radca prawny powinien zapewnić kontrolę dostępu do informacji oraz zabezpieczyć przed uzyskaniem nieuprawnionego dostępu, jak również kontrolować dostęp osób współpracujących (art. 23 KERP).

3.11. Odnosząc się zatem, do zatem do akt spraw i akt klientów we wszelkiej postaci materialnej, w tym/ a także elektronicznej, Wnioskodawca zobowiązany jest do zachowania w tajemnicy zawodowej całej dokumentacji dotyczącej oraz związanej ze świadczeniem pomocy prawnej, w każdej materialnej i niematerialnej postaci, będących w dyspozycji Spółki, w ramach której radca prawny świadczył pomoc prawną.

3.12. Wspólne zasady wykonywania zawodu – przechowywanie i zabezpieczenie
Szczegółową materię dotyczącą zasad wykonywania zawodu w zakresie dotyczącym tajemnicy zawodowej i stworzenia warunków jej ochrony normuje postanowienie § 10 RWZRP. Radca prawny powinien zapewnić należyte warunki przechowywania dokumentów związanych z prowadzeniem sprawy, zabezpieczając je przed zniszczeniem, zaginięciem i przed dostępem osób niepowołanych. Sposób postępowania z dokumentami związanymi z prowadzeniem sprawy po zakończeniu zlecenia powinien być ustalony z klientem. W braku takiego ustalenia oraz w przypadku niezgłoszenia przez klienta żądania zwrotu powierzonych mu dokumentów, związanych z prowadzeniem sprawy, radca prawny po wykonaniu zlecenia powinien wezwać klienta do odbioru tych dokumentów, przy czym może zachować ich kopie. Okres przechowywania dokumentów związanych z prowadzeniem sprawy nie może być krótszy niż terminy przedawnienia ewentualnych roszczeń cywilnoprawnych z tytułu odpowiedzialności radcy prawnego za świadczenie pomocy prawnej, przedawnienia karalności i przedawnienia dyscyplinarnego, o którym mowa w art. 70 u.r.p. Do dokumentów związanych z prowadzeniem sprawy będących materiałami archiwalnymi wchodzącymi do

narodowego zasobu archiwalnego w rozumieniu ustawy z dnia 14 lipca 1983 r. o narodowym zasobie archiwalnym i archiwach stosuje się przepisy tej ustawy.

3.13. Przechowywanie danych osobowych. Komisja zwraca również uwagę, że w zakresie dotyczącym danych osobowych zgodnie z przepisami u.r.p., okres przechowywania danych osobowych – w przypadku danych osobowych przetwarzanych przez radców prawnych w ramach wykonywania zawodu (art. 5c ust. 1 pkt 2 lit. c u.r.p.), wynosi 10 lat od końca roku, w którym zakończyło się postępowanie, w którym dane osobowe zostały zgromadzone.

3.14. Obowiązek zachowania w tajemnicy **nie jest ograniczony w czasie** i istnieje także po zaprzestaniu wykonywania zawodu. Jest to obowiązek niezależny od upływu czasu. Z tej przyczyny, fakt zakończenia działalności prawniczej przez Spółkę, w której Wnioskodawca wykonuje zawód radcy prawnego z innymi radcami prawnymi pozostaje bez wpływu na obowiązek zachowania tajemnicy zawodowej przez radcę prawnego. Obowiązek ten trwa, mimo zakończenia takiej działalności.

3.15. Przepisy ustawy o radcach prawnych, postanowienia Kodeksu etyki oraz Regulaminu nie przewidują możliwości zwolnienia radcy prawnego przez klienta za obowiązku zachowania tajemnicy zawodowej. Wskazanie przez Wnioskodawcę postanowienia art. 19 KERP, w kontekście wyznaczenia profesjonalnego archiwisty przez sąd rejestrowy działający na podstawie art. 84 § 3 in fine k.s.h. w zw. z art. 103 § 1 k.s.h. nie wydaje się trafny. Należy zwrócić uwagę, że przepisy k.s.h. statuują jedynie kompetencję sądu rejestrowego do orzekania w sprawie braku zgody wspólników na wspólnika lub osobę trzecią, która w razie rozwiązania spółki, zostałaby wyznaczona uchwałą wspólników, do przechowywania ksiąg i dokumentów rozwiązanej spółki. Dotyczy sytuacji, gdy wspólnicy likwidowanej spółki nie mogą uzgodnić osoby przechowawcy. W żadnym wypadku nie stanowi to przykładu dopuszczalnej przez przepisy, sądowej ingerencji w tajemnicę zawodową, lecz czynność techniczną wyznaczenia innego przechowawcy, którego obowiązkiem będzie przechowywane dokumentów co najmniej w okresie 5 lat. Po pierwsze, wyznaczenie przechowawcy przez sąd rejestrowy nie jest związane z dopuszczalnością ujawnienia przechowawcy tajemnicy zawodowej. Przeciwnie, przekazanie do przechowania powinno czynić zadość obowiązkowi zachowania przez radcę prawnego tajemnicy zawodowej i zapewniać warunku przechowywania z zapewnieniem spełnienia przez radcę prawnego tego obowiązku. Po drugie, gdyby przyjąć, że przepisy art. 84 § 3 k.s.h. jest jednym z przykładów sądowej

ingerencji w tajemnicę zawodową, to radca prawny byłby obowiązany czynnie przeciwdziałać wyznaczeniu przechowawcy przez sąd rejestrowy. Brak jest jakichkolwiek podstaw dla przyjęcia takiego zapatrywania. Ciążący na radcy prawnym obowiązek przeciwdziałania zagrożeniu ujawnienia tajemnicy zawodowej mieści się w obowiązku zachowania tajemnicy zawodowej, która wynika z przepisu art. 3 u.r.p. a jako obowiązek etyczny wskazana została w art. 15 KERP.

3.16. Komisja wskazuje również, iż nie ma żadnych podstaw prawnych, aby radca prawny został zwolniony z tajemnicy zawodowej przez klienta. Żadna dyspozycja klienta w tym zakresie nie może być wiążąca dla radcy prawnego. W szczególności radca prawny, który w oparciu o dyspozycję klienta naruszyłby przepisy art. 3 u.r.p. naruszałby przepisy ustawy o radcach prawnych oraz postanowienia Kodeksu Etyki, a zatem popełniał by delikt dyscyplinarny i ponosił z tego tytułu odpowiedzialność dyscyplinarną.

3.17. Radca prawny zobowiązany jest także do zobowiązania osób współpracujących z nim przy wykonywaniu czynności zawodowych do zachowania w poufności w zakresie objętym jego tajemnicą zawodową, wskazując na ich odpowiedzialność prawną związaną z ujawnieniem tajemnicy zawodowej, o czym stanowi postanowienie art. 22 KERP. Konkretyzacja sposobu realizacji tego obowiązku odnośnie do osób niezwiązanych tajemnicą zawodową z mocy ustawy wynika z postanowienia § 6 ust. 1 i ust. 2 RWZRP oraz Załącznikiem do RWZRP. Na radcy prawnym ciąży obowiązek podjęcia wszelkich czynności w celu zapewnienia przestrzegania zakazu ujawniania informacji objętych tajemnicą zawodową radcy prawnego przez osoby niezwiązane tajemnicą zawodową na mocy ustawy, z pomocą, których radca prawny wykonuje czynności związane ze świadczeniem pomocy prawnej. Radca prawny przed dopuszczeniem do wykonywania czynności związanych ze świadczeniem pomocy prawnej ma obowiązek wymagać od tych osób, złożenia pisemnego oświadczenia zawierającego zobowiązanie do przestrzegania obowiązku zachowania w tajemnicy wszelkich informacji, o których dowiedziały się w związku z wykonywaniem tych czynności. Oświadczenie może być złożone na wzorze stanowiącym Załącznik do RWZRP.

3.18. Komisja zwraca uwagę, iż krąg osób dopuszczonych do tajemnicy zawodowej radcy prawnego, prócz grona podmiotów związanych ustawową tajemnicą zawodową (radcowie prawni, aplikanci radcowscy), ograniczony jest do tych osób, z którymi radca prawny wykonuje czynności związane ze świadczeniem pomocy prawnej. Powyższe prowadzi do

wniosku, że nie ma żadnych podstaw w regulacjach etycznych, aby rozszerzać krąg takich osób, poza grono współpracujące z radcą prawnym przy świadczeniu pomocy prawnej. Przykładowo, jako uprawnionych wskazać tu należy pracowników kancelarii – służby administracyjne, księgowe, prawników, praktykantów. Do grona takiego nie będą zaliczały się inne osoby, które nie mają związku ze świadczeniem pomocy prawnej przez radcę prawnego na rzecz klienta, w tym wskazywane przez Wnioskodawcę osoby zatrudnione przez nowy podmiot - spółkę partnerską, – która miałaby być ewentualnym „przechowawcą” (przejemcą) dokumentacji Spółki. Wydaje się, że wgląd takich osób w tajemnicę zawodową radcy prawnego (Wnioskodawcy) świadczącego pomoc prawną w ramach Spółki, jest wykluczony.

3.19. W zakresie dotyczącym dopełnienia obowiązku zachowania tajemnicy zawodowej radców prawnych świadczących pomoc prawną w ramach spółki komandytowej należy brać pod uwagę postulat współdziałania wszystkich radców prawnych mających prawo prowadzenia spraw spółki. Mimo tego, że w postanowieniach KERP i RWZRP brak takich, które wprost regulowałyby problem tajemnicy zawodowej w okresie likwidacji czy zaprzestania działalności radcy prawnego, w ocenie Komisji wymogi dotyczące zachowania tajemnicy zawodowej jako obowiązku nieograniczone w czasie, oraz sprecyzowanego co do zakresu obejmują także ten okres a do radców prawnych należy ich wdrożenie również na etapie zakończenia i po zakończeniu działalności. Pomocne w tym zakresie jest postanowienie § 15 ust. 2 RWZRP, który stanowi, że w przypadku konfliktu lub sprzeczności przepisów wewnętrznych spółki prawniczej z przepisami ustawy o radcach prawnych, Kodeksu Etyki Radcy Prawnego lub innymi przepisami samorządu radców prawnych, radca pełniący funkcję z zakresu prowadzenia spraw spółki lub jej reprezentacji powinien dążyć do jak najszybszego dostosowania przepisów wewnętrznych spółki prawniczej do obowiązujących przepisów. W ocenie Komisji, powyższe pozostaje powinnością etyczną wszystkich radców prawnych Spółki. Fakt, iż sprawy Spółki w okresie likwidacji prowadzone są przez wyznaczonego przez wspólników likwidatora, którym jest spółka z o.o. – K. R. sp. z o.o. nie zwalnia radców prawnych – wspólników Spółki z ww. obowiązków. Powierzenie funkcji likwidatora osobie trzeciej, która w okresie likwidacji prowadzi sprawy Spółki i reprezentuje ją na zewnątrz, nie zwalnia radców prawnych – wspólników prowadzących

uprzednio sprawy Spółki oraz reprezentujących Spółkę – od zapewnienia stosowania przepisów u.r.p. oraz postanowień KERP i RWZRP także w czasie likwidacji.

4. Podsumowanie

W odpowiedzi na przedstawione pytania Komisja stwierdza, że:

4.1 Wnioskodawca **nie może wyrazić zgody** na udostępnienie dokumentów objętych tajemnicą zawodową osobie trzeciej lub wspólnikowi i utratę nad nimi kontroli. Takie działanie sprzeczne jest ustawowym obowiązkiem zachowania tajemnicy zawodowej. Udzielenie takiej zgody **nie zwolni radcy prawnego** z odpowiedzialności prawnej i dyscyplinarnej.

4.2 Radca prawny, **nie może przyjąć dyspozycji klienta**, by należące do Spółki akta zawierające tajemnicę zawodową wydać osobie trzeciej. Zgoda czy dyspozycja klienta w tej sprawie **nie zwalnia** jej wspólników - radców prawnych z obowiązków przewidzianych w KERP.

4.3 Należy podkreślić, że **zgoda klienta nie znosi bezprawności** w przypadku ujawnienia tajemnicy zawodowej, czyli nie chroni radcy prawnego od odpowiedzialności dyscyplinarnej. Tajemnica zawodowa stanowi dobro samo w sobie, jako element prawidłowego i etycznego wykonywania zawodu radcy prawnego, odwołując się w tym zakresie do wymogów wynikających z Kodeksu Etyki Radcy Prawnego (zawartych obecnie w art. 7 ust. 2 i ust. 3), tj. do niezależności radcy prawnego, w tym zwłaszcza do wymogu nienaruszania przez radcę prawnego zasad etyki pod wpływem nacisków zewnętrznych, a w szczególności dla spełnienia oczekiwań klienta (zob. Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 15 listopada 2012 r., sygn. akt: SDI 32/12).

4.4. Udzielenie przez klienta Wnioskodawcy wyraźnej zgody klienta na przekazanie dokumentacji obejmującej informacje zawierające tajemnicą zawodową, **nie wpływa na ocenę braku podstaw do zwolnienia z zachowania tajemnicy zawodowej** radcy prawnego. Sytuacja taka jest niezależna od tego czy radcowie prawni – wspólnicy likwidowanej Spółki prezentują jednolite stanowisko w tej sprawie, czy pozostają w konflikcie. Należy bowiem pamiętać, że tajemnica zawodowa jest niepodatna na oczekiwanie klienta, którego chroni.

4.5. Równocześnie, w przedstawionym stanie faktycznym, wnioskodawca wskazuje na obawę, że osoba trzecia, której powierzono by dokumenty Spółki, tj. spółka partnerska miałaby wykorzystać tajemnicę zawodową dokumenty (dokumentację, korespondencję) dla swojej działalności komercyjnej. Doprowadzenie do takiego stanu rzeczy **byłoby także sprzeczne** z postanowieniem art. 16 KERP i naruszyłoby co najmniej zakaz skorzystania w interesie osoby trzeciej z dokumentów i informacji objętych tajemnicą zawodową. Tymczasem dochowanie tajemnicy zawodowej obejmuje nie tylko zakaz ujawniania tajemnicy zawodowej, w szczególności informacji i dokumentów, o których mowa w art. 15 ust. 2 i 3 KERP, ale również zakaz skorzystania z nich w interesie własnym lub innej osoby, chyba że przepisy prawa lub Kodeksu stanowią inaczej.

4.6. Wyzbycie się przez radcę prawnego kontroli nad dokumentami zawierającymi tajemnicą zawodową bez zapewnienia sobie kontroli nad sposobem sprawowania nad nimi pieczy w sposób zapewniający niewkraczanie w sferę chronioną tajemnicą zawodową **stanowi naruszenie obowiązku** zachowania tajemnicy zawodowej (art. 3 u.r.p. art. 15, art. 16, art. 17 KERP).

Opracowała:

Członek Komisji

Etyki i Wykonywania Zawodu

Krajowej Rady Radców Prawnych

r. pr. dr Katarzyna Palka-Bartoszek

Przewodniczący Komisji

Etyki i Wykonywania Zawodu Krajowej

Rady Radców Prawnych

r. pr. Ryszard Wilmanowicz